

Мужичук Євдоким
Кашин 22-III-21

Ч. 1.

П'ятниця 1 липня 1921 р.

Ч. 1.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСТНИК

Неперіодичний бюлетень Українського студентства на
еміграції в Польщі.

ВІД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ.

Розбите воєнною та політичною бурею, розкидане по чужих краях, примушене неволю пережити всі найтемніші сторони тяжкого еміграційного життя -- студентство українське дає новий доказ могутньої моральної сили українського народу. В цей тяжкий час воно не опускає безсилу руку, не дозволяє змії-зневіррю закрестись до його серця, отруїти його кров, паралізувати його волю на шляху до світлого і радісного „завтра“. Набаки, згубивши одні можливості, тоно знайшло інші -- для дальшої безумовної праці дті Великої України. Се праця нід закінченням своєї освіти, нід виготовленням кадрів державних будівничих України.

Майже скрізь, куди закинула доля більшу або меншу кількість українських студентів, -- в Польщі, Німеччині, Чехо-Словаччині, Румунії, Єгипті, по таборах для інтернованих, в кращих чи гірших обставинах -- скрізь засновуються організації українських студентів-емігрантів з начальною і не одніюкою метою: поглибити свої знання, свої інтелектуальні засоби, покінчити на чужині готемате у себе, на Україні, діло освіти.

Вчитись -- не гогою для всего українського студентства. Наука -- меч, яким злобути хоче українське студентство волю і країну долю Рідному Краєві. Реалізування цього гасла, помімо маси інших причин, в великій мірі гальмується відсутністю достаточного звязку між поодинокими організаціями, які, кожна на власну руку, своїми лише силами прокладає собі шлях до освіти. Така нескоординованість праці робить її в значній мірі важкою і мало видайною. Тісний звязок та координація сил і заходів -- засіб до найскоршого і найлекшого досягнення нашої цілі.

В низці інших заходів в зазначеному напрямку українське студентство в Варшаві постановило приступити до видання органу, присвяченого українським академічним справам.

Редакційна колегія випускає се скромне перше число в повній надії, що студентство українське, відчуваючи та розуміючи його потребу, підтримає його своєю співпрацею, як моральною, так і матеріальною.

До сеї співпраці, для спільної цілі, кличе говаришів Редакційна Колегія.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРОМАДИ В ВАРШАВІ.

Квітень та травень -- перші два місяці свого існування Варшавська Громада звернула головною своєю увагою на здобуття організаційної бази для свого існування. Для цього Громада починила всі заходи, аби узискає на зимньому семестрі право вступу до Варшавських вищих шкіл юридично закріпити та поширити.

Переведена в тій шлях акція перед польськими шкільними владами та Міністерством Освіти дала в своїх наслідках відкриття для вступу в вищі школи не тільки Варшави, але й Кракова, Робляться заходи для узискання права вступу ще й до Познаня. Для вступу до шкіл Львівських, Віленських та Люблинських Громада з прямих політичних характера взаждала за недопущення старатися, бо се втягло би студентство в вир національно-політичної боротьби.

В результаті винесеної кампанії число студентів українців у вищих школах Варшави з 7 душ на зимньому семестрі досягло на літньому числа 89, не рахуючи ще незареєстрованих Громадою, з якими число досягає 120 душ.

Рівнобіжно з працею влисовою, техніка якої віліймала досить багато часу та енергії, Громада старалася нав'язати вигідніші зносини з іншими студентськими організаціями в Польщі і вести серед них акцію за вступ до вищих шкіл. Се вдалося щокриво-то досягнути.

Праця над матеріальним забезпеченням студентства йшла в напрямку заходів загального характеру перед Урядом У. Н. Р. та Польським, як річно ж і конкретних заходів перед за допомогоми інституціями в Варшаві.

Завдання дня -- столовка та ін-

тернат на 100 душ.

ЗАПОМОГОВА АКЦІЯ ГОКЗУ ХРИСТІАНСЬКОЇ МОЛОДІ УНІВЕРСИТЕТНИХ СТУДЕНТАМ З ЛЬВІВЧЕЛИ.

Заходомаь Спілки Студентів Українців в Німеччині американська делегація Союзу Християнської Молодіжі розпочала допомогу українським студентам. Зараз уже користуються з цієї допомоги 10 чоловік, цими днями це число має збільшитись до 25. Кожний студент лістає платню на науку, книжки, обід і 400 марок місячної допомоги.

УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ В НІМЕЧЧИНІ.

Для 22 січня ц. р. ініціативний гурток в числі 7-8 людей заклав Спілку Студентів Українців в Німеччині. Дуже довгий час це число залишалось малим, так що організатори спілки понадали в зневіру, думаючи, що так і не владать їм зорганізувати українське студентство в Німеччині. Нарешті вдалося нав'язати зносини з таборами інтернованих, і число членів почало збільшуватись, так що тепер спілка числить досить поважне число членів, коло 50 людей, з яких 5 наддністрянців, а решта з Великої України.

В останній час прийшлося відсутнути де яких добродіїв, які задумали зробити зі спілки „малоросійське земляцтво“. На щастя це їм не вдалося, і що боротьбу, яка віднімала багато енергії у членів і вносила розбрат в ряди спілки, можна вважати уже скінченою.

Одною з головних справ, які досі зроблено, є це, що проф. Еберзон, великий приятель і опікун нашого студентства, багато допоміг в

справі прийнятті українських студентів до вищих шкіл в Німеччині. Завдяки цьому 8 студентів прийнято в університет до вищої технічної школи і є надія, що буде прийняте ще деяке число. Зі свого боку проф. Еберзон обіцяв хочаб частині імматрикуляційних студентів допомагати матеріально.

Дня 4. березня улаштовано концерт, який пройшов зі значним успіхом. Зараз Спілка має власне мешкання: Берлін, Шарлотенбург, Пешталовістрі 22. Мається на меті улаштувати бібліотеку і заснувати курс українознавства та інших засобів. Треба зазначити, що значна частина української колонії в Берліні спочиває до цієї Спілки в дивною байдужістю.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТВА В ЧЕХОСЛАВАЧИНІ.

В високих школах чеськословацької республіки виступає в дану хвилину більше чим 750 студентів Українців. Комісія для заграничних зносин при Українській Академічній Громаді в Празі віднеслася до студентських організацій різних держав Європи та Америки з проханням передати Акад. Громаді інформації про студії, умови життя і т. д. в різних університетських містах Європи та Америки, щоб українському студентству було уможливлено виїзд на студії за границю.

В лютому студенти України гірничої академії в Пшібрамі, згуртовані в товаристві „Каменярі“, уладили українську академію, на якій крім хорів і т. п. був виклад відомих журналіста інженера Печаса про Україну та Українців.

УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ В БЕРЛІНІ.

В Берліні на Мопавах перебуває зараз 14 студентів Українців, переважно

у ветеринарній академії. Вони утримують найкращі взаємини з Болгарами і Чехами.

В ГІЗМУНІ.

В Букарешті існує культурно-просвітне товариство Студентів Українців „Зоря“, яке має 14 членів (7 медиків, 4 хіміки-ветеринари, 1 пгавник, 1 техник та 1 студент лісної академії). Адреса Т-ва: Букарешт ул. Скренільор ч. 39, Давид Волоцин.

ВСТУП УКР. СТУД. ДО ВІЩИХ ШІКЛ БЕРЛІНА.

Як повідомляє У. Сл., 22 квітня у д-ра Реме, ісферента пруського міністерства освіти закінчився прийом і іспити українських студентів до вищих шкіл берлінських. Результати є такі: Всього подало прохання 24 осіб, які є всі прийняті. 5 вступило до університету, 10 до вищої школи технічної, 6 до агрономічної і 3 до торговельної академії. Більшість прийнято дійсними студентами, кілька чоловік, що не добре володіють німецькою мовою, покидуть вільними слухачами. Ці останні мають на прогязі біжучого семестру здати іспит з німецької мови і будуть зараховані також дійсними студентами. На іспитах був цілий час присутній Мр. Еберзоль, делегат Союзу Християнської Молодежі, який багато поклав енергії для того, щоб уможливити вступ до вищих шкіл українським студентам.

УКРАЇНСЬКІ КУРСИ.

Спілка Студентів Українців знегнущалась до посольства УНР, з проханням улаштувати для членів Спілки і громадян, курси українознавства. Дякуючи прихильному відношенню до цієї справи п. д-ра Смаль-Стоцького справа ця поладжена. Виклади рос-

почались.

ЗАКОДНИКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

Зараз пром ж українськими студентськими громадами, розкиданими по різних державах Європи, ведуться переговори про скликання з кордонної конференції українського студентства.

СТУДЕНТСЬКІ ЧАСОПИСИ ЗА КОРДОНОМ.

У Відні вийшло 3 числа студентсько-

го часопису „Молоде життя“, а в Празі ч. 4 садиричного журналу „Волоть“.

ІЗ ЧУЖОЗЕМНОГО АКАДЕМИЧЕСЬКОГО ЖИТТЯ.

Французський уряд асигнує в кілька десятків стипендій болгарським студентам для продовження освіти у Франції. Крім того, в Парижі на кошті французького уряду вийтись ще чимало студентів чехів і словаків.

З'їзд ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТСЬКИХ ГРОМАД В ПОЛЬЩІ.

20-23 червня б. р. в Варшаві по ініціативі Варшавської студентської громади відбувся з'їзд представників українського організованого студентства в Польщі. Всього на з'їзд прибуло 13 делегатів. Після детального обговорення і висвітлення загально студентських питань з'їздом була прийнята і ухвалена по основним точкам порядку денного слідуєча резолюція:

Українське Студентство, організоване в числі по над 1000 душ у Польщі в Громадах: Варшавській, Ченстохівській, Тарнівській, Ланцутській, Пенюківській, Калішській, Валовицькій, Олександровській та Сідлецькій на з'їзді своїх представників 20-23 червня 1921 року у Варшаві, стверджує та постановляє:

1) По докладам з місць. Заслухавши доклади представників з місць про хід культурно-просвітньої та організаційної праці окремих Громад,

З'їзд стверджує:

1. Студентство українське в дотеперішній визвольній національно-політичній та соціальної боротьбі на Україні проявило найбільшу смелість активності та самовідання й викона-

ло та виконує по-над силу свої обов'язки, яко громадян.

2. Боротьба за досягнення національно-політичних та соціальних ідеалів Українського Народу, по причинам внутрішнього та зовнішнього характеру, не може бути ні легкою, ні короткою, остаточний же успіх її в гольній мірі залежить від степені підгоовленности та численности тих людей, на яких паде провід над масами Українського Народу та керуючо-структивна праця над збудованням Єдиної Соборної Великої Української Держави.

3. Сучасне положення української справи в значній мірі викликане відсутністю достаточних кадрів надіжно підготовлених державних робітників.

4. Негайне праступлення до праці, виготовлення на майбутнє таких кадрів державних робітників, являється для України актом першорядної життєвої необхідности.

5. З посеред українського студентства - цвіту молодого Українського народу, мусять витворюватися на будуче ці кадри державних українських робітників і відповідальність за буду-

чину лежить на ньому.

6. Студентство українське, гловні свідоме свого місця та значіння в житті українського народу, має шні цілковиту однастайність думки та остаточно скрісталізовану волю єдину до належного підготовлення себе до майбутньої державної праці.

7. Негайне розпочаття акції відновлення своєї академічної праці, українське студентство в зв'язку з сучасним положенням української справи, вважає за найдоцільніший спосіб продовження боротьби за національно-політичні та соціальні ідеали України.

З'їзд постановляє:

а) Закликати ціле українське студентство негайно повернути до академічної праці для закінчення власної освіти.

б) Закликати громадянство та Уряд Українській унії перепони, які нині існують для академічної праці українського студентства та подати йому організовану духовну, матеріальну допомогу.

II. По питанням загальних підстав академічної праці українського студентства.

Приймаючи вищезазначені твердження за вихідні та вважаючи на те, а) що події останніх років до шенту зруйнували на Україні всі, як старі російські, так і молоді українські стіни академічної праці, б) що в сучасний мент на рідній українській землі, через нисидьство окупантів, не має ні одної вищої школи, в якій би молодь українська могла б річно здобувати дійсну наукову освіту, в) що навіть при найкращому та найскордішому поступованню української справи, для вічбування вишого шкільництва українського потрібний буде довгий час і великі зусилля, г) що

культурно-наукове життя західно-європейських народів знаходиться нині в повнім розквіті, д) що український народ має теж саме культурне підложе, що і західно-європейські народи і на таких-же спільних основах західно-європейської культури мусить будувати свою будучину.

З'їзд приймає для академічної праці українського студентства слідуєчі загальні підстави:

1) Українське студентство свою академічну працю, за прикладом своїх предків, переносить і провадить до слідушного часу по-за межами рідного краю.

2) Українське студентство входить безпосередньо і всесторонньо до перших джерел європейської культури та науки, черпаючи з них максимум знань та досвіду.

3) Участь в студіях а голя загально-освітніх наук та українознавства організованих українською професурою по за межами України, — студентство розглядає, яко працю долаткову, помічну, необхідну для утримання лучности з українською наукою, однак до заглитання за кордоном України окремих Вищих Українських Шкіл ставиться негативно з причини недоцільности його.

III. По питанням льо-квілізації академічної праці українського студентства:

Констатуєчі найтесніший розвиток культурно-наукового життя в Селенній Європі.

Маючи на увазі національно-культурні потреби і політичні перспективи України.

Та рахуючись з матеріальними обставинами академічної праці українського студентства в ріжних краях Європи.

З'їзд визнає:

1) Вищі школи Середньої Європи за найбільш відповідне місце для академічної праці українського студентства.

2) Вищі школи Польщі за найкращий посередник для входження українського студентства в коло європейської Культури та науки.

З'їзд доручає:

Головній Управі Українських Студентських Громад в Польщі в porozумінню з українськими студентськими організаціями інших країн -- перевести справу пляюмірного направлення та розташування українського студентства по академічних центрах середньої Європи та Польщі.

III. По питанню тактики українського студентства:

Для досягнення зазначених вище завдань, з'їзд вважає за найбільшійше для українського студентства на час його академічної праці за межами України мати за основу свого поступовання наступуючі загальні положення.

1) Цілі академічна праця, як і рівнозначні форми організаційного життя та стосунків українського студентства за кордоном будуються виключно на національно-культурних основах, -- угруповання же соціально-політичні українського студентства переводяться по за загальною схемою академічної праці.

2) Користаючи під час своєї академічної праці за межами України з гостинності чужих народів та країн, студентство українське дотримується тактики підковитого неутрачання у внутрішнє життя і боротьбу цих на-

родів та країн. Тактика дружнього нейтралітету поццрисується і на внутрішнє життя окремих Вищих шкіл та загально-студентських чужоземних організацій.

3) Українське студентство, памятаючи важливість та відповідальність перебування його за кордоном України, почувачючи себе силами Великої Української Нації, і маючи певність у власних силах, -- в стосунках з чужоземцями поводитьсь з почуттям власної гідности, дотримуєи форми європейського обходження та не допускаєи вчинків, які могли-би кинути тінь на добру славу Українського імені.

4) Що до внутрішніх стосунків в Польщі, то в цілях цілковитого додержання зазначених вище положень, Студентство Українське вступає на студії лише до вищих Шкіл Варшави, Кракова, та Познаня, вступає до шкіл інших міст, по причинах тактичного характеру, вважає недопустимим".

Після прийняття вищенаведених резолюцій по принциповим питанням, з'їзд перейшов до обміркування організаційних і біжучих справ. По першій тоці одностайно ухвалено угворити студентське об'єднання під назвою "Союз Українських Студентських громад в Польщі" на чолі з Головною Управою, як ідійно-об'єднуючим і виконавчим органом союзу. До складу Управи обібрано т. т. Олесьюка Т. (голова), Петренка О., Пасішника Д., Хоменка М., Левитського Б., Гордієнка Г. і Зозулю Я. (члени). Місце осідку голоу, управи -- Варшава, вул. Ясна, Гот. "Вікторія" кім. 28.

В справах матеріального забезпечення студентства з'їздом намічено цілий ряд конкретних заходів: домагання асігновання субсидій від уряду У.Н.Р., реалізації позички від польського уряду на рахунок У.Н.Р. 3.000.000

м. п. виключно для студентства на академічні цілі: вкриття власних майстерень, кооперативу, бюро праці, улаштування вистав, запобігання допомог від У. М. С. А. Укр. т-ва Черв. Хреста і т. д.

Під час обговорення цих питань в'їзд, заслухав повідомлення, що для рідкості студентського кооператива О. Ц. У. К. С. асигнував 100.000 м. п.

Під гоюкою бжучих справ було дебатовано і справу представництва союзу в Всеукраїнській Студентській Раді студентських організацій за кордоном (обібрано т. Слабченка) і про складання всеукраїнської студентської конференції за кордоном. По останній вирішено енергійно підвигати ію ією і увовноважити Головну Управу

спричинитися до скоршого складання цієї конференції.

На цьому і звинив свою працю. в'їзд, залишаючи на місці за себе Головну Управу для переведення в життя вивесних постанов.

Протягом короткого часу, дуже велике діло зроблено цим в'їздом.

Та єдність духа і непохитна віра в можливість переборення всіх зруднощів еміграції, яка панувала весь час на в'їзді і змилася може лише слабким відгомінном загальностудентських гастрів, є певною запорукою того, що наш мріє що до використання часу еміграції для продовження вищої освіти осмыт зрештою свого зреалізування.

—+—

В ДІЯЛЬНОСТІ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ С. У. С. ГРОМАД В ПОЛЬЩІ.

Головною турботою Управи в даній мент являється справа про матеріальне забезпечення студентства у майбутній академічний рік. В цьому напрямкові Управа в самий гішучий спосіб вживає всіх заходів до використання всіх можливо т й.

В першу чергу Управа склала на руки свого уряду послідовно чотири доклади.

В них Управа, озвідлюючи гіробрелний нею пляв достарчання студентству матеріальних засобів в розмірі шожиточного мінімуму, а також про забезпечення студентства на перших кроках його приступлення до академічних студій, просить Високий Уряд:

а) Заходів перед урядами середньої Європи в цілі використання існують фондів та залучення спеціальних дозвлек на академічні потреби України. Ця справа вимагає особливі інтенсивності також і для врятування фондів Українських в Німеччині, що мають поступати до розпоряджності

Ліги Націй на овікування смігрантами з терену б. Росії. б) в оплаті студентам урядовим із числа звільняємих за окогоченням шплатів Державних установ У. П. Р. згідно закону про переведення виллат при звільненні урядовців за штат в польській валюті.

в) Виплати студентам військовим при звільненні їх у відпуску для закінчення освіти одноразової допомоги в розмірі сум належних до виплати цивільним урядовим по закону про ліквідацію і то по черзі, в порядковій спінності для придбання цивільного оягу і звуття, г) виплати студентам військовим всіх грошових заглядностей по їх військовій службі в польській валюті,

д) Асигнування декількохсот тисяч на організаційні витрати союзу, улаштування інтеннату для студентів в Варшаві і на перші допомогимаючим прибутти із зборів студентам військовим с) до розпоряджності військовому студентству,

що приступає до академічних студій, одноразової допомоги на первісне обладнання найнеобхіднішими речами. Поруч з цим Управа піднесла питання перед Урядом У. Н. Р. про звільнення українського студентства від оплат та поборів, зв'язаних з приступленням до академічної праці (оплати пашпортів, віз, посвідчень і т. и.

В 10 числах липня місяця в наслідок своїх клопотів Г. У. дістала вже від уряду У. Н. Р. першу допомогу на організаційні вилатки в 20.000 м. п. В Воломії, околиці Варшави, Г. У. виняла два мешкання одно в 29 і друге в 14 кімнат. Зараз в цих помешканнях провадиться ремонт для пристосовання їх на життя в зиму. А в останніх часах Управі вдалося остаточно налагодити зв'язок з польським студентським союзом. В питаннях матеріальної взаємодопомоги останній радо пішов нам на зустріч. В першу чергу через нього Г. У. дістала картки на дешеві студентські обіди для наших товаришів, що значно полекшило продовольче питання в Варшаві.

На честь наших польських товаришів студентів цей зв'язок обіцяє міцно триматись і на далі.

Другою важливою точкою горядку денної діяльності Г. У. союзу є посередництво поміж вступаючим студентством а вищими школами в першу чергу м. Варшави. Управа переводє всі хлопоти по определённю товаришів, документи яких надсилаються до них студ. громадами. Ця надзвичайно клопотлива праця, але Г. У. при допомозі Варшавської студентської громади з успіхом переводє ці функції.

На далі перед Г. У. стоять такі завдання: а) закінчення улаштування інтернату, б) налагодження зв'язку з іншими закордонними Українськими студ. організаціями, в) переведення в життя ухвал з'їзду, що до здобуття матеріальних засобів і т. инш.

Рівно ж Г. У. подає членам союзу справки по всім питанням академічного життя Укр. студентства за кордоном. Звертатись по вищевказаній адресі.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІДДІЛ.

ВІЩИ ШКОЛ.

М. Варшави. А. Університет, -- Факультети: 1) Католіцької теології 2) Філософичний з підвідділами а) Філософії, в) природничо-математичних наук, 3) суспільних наук (правничий), 4) Лікарський. В. Вищий університет з відділами: 1) правничим і 2) Філозофичним. С. Полтехникум. Д. Вища торговельна школа. Е. Головна школа Сільського Господарства Г. Академія містєств.

М. Кракова. А. Університет з факультетами: 1) теологічним, 2) прав та адміністрації, 3) Лікарським, 4) Філозофичним з підвідділами: а) Філозофії та історії в) Гуманітарно-природничих наук і с) Сільсько-господарчим. В. Гірнича Академія С.

Академія містєств.

М. Познань. Університет з тими же факультетами і відділами, що й в Кракові.

Спілка студентів українців у Німеччині одє до відомості всіх студентів, які мають намір прибути до Німеччини для вступу до вищих шкіл на зимовий семестр 1921 р., негайно надіслати про себе відомості 1) імя і прізвище, 2) рік народження, 3) освіта, 4) до якої вищої школи хоче вступити, 5) які документи має в руках.

„Берлін -- Шаплотенбург, Гоетестр. 76 А. III. -- Пале, Ферейн Україншєр Студентєн.“ На заповнєних листах дописувати: „Георг Інфімовській.“

Управдом
в-ва „Ранок Зоря“

Адреса редакції: Варшава
вул. Бєсна, 101. Вікторія
Камє. 28.

Редагує колеція